

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Пангелов Борис, Пангелов Степан

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Аннотация

В статье приведены данные сравнительного анализа содержания и объёма программ профессиональной подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта в европейских странах. Зарубежный опыт профессиональной подготовки может быть использован для оптимизации учебно-воспитательного процесса в отечественных высших учебных заведениях физкультурного профиля.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, сфера физической культуры и спорта, страны Европы.

Annotation

The article outlines the data of comparative analysis as for context and duration of educational programmers of professional preparation of specialists in sphere of physical culture and sport in European countries. Foreign experience of special preparation could be used for optimization of training-educational process at domestic higher educational establishments of physical culture profile.

Key words: professional preparation, sphere of physical culture and sport, European countries.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вищу освіту в економічно розвинених країнах можна отримати шляхом навчання в класичних і спеціалізованих університетах, академіях, інститутах, коледжах.

Значна увага приділяється педагогічній освіті, якій притаманні свої закономірності й тенденції. Головними з них є такі: обумовленість розвитку педагогічної освіти історичним, політичним і соціальним контекстам; збереження національних традицій і звичаїв у підготовці вчителя; вплив сучасних педагогічних ідей (інтеграція, професіоналізація, універсальність).

Основними напрямками оптимізації професійної підготовки майбутніх педагогів у європейських країнах Я. Я. Болюбаш і А. А. Василюк [2] визначають такі:

- педагогічна освіта має кілька ступенів;
- підвищуються вимоги до професійної підготовки педагогів, збільшуються кваліфікаційні вимоги до їх компетентності;
- мінімальна тривалість підготовки вчителя початкової європейської школи становить три роки, вчителя молодших класів середньої школи – чотири, вчителя старших класів середньої школи – п'ять років;
- підвищуються вимоги до абітурієнтів педагогічних факультетів,

все частіше вводяться вступні іспити або тестування на професійну придатність;

- загострюється конкуренція серед молодих вчителів у процесі працевлаштування, студенти прагнуть отримати додаткові або суміжні спеціальності;

- значна увага приділяється змісту, тривалості і засобам професійно-педагогічної підготовки вчителя;

- простежується необхідність координації програм загальної та професійної підготовки європейських педагогів.

Вивчення педагогічної літератури [3, 5, 9] свідчить, що, незважаючи на необхідність глибшої інтеграції країн Східної та Західної Європи у сфері культури, науки, педагогічної освіти, фундаментальних досліджень у цьому напрямі недостатньо. Аналіз зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців сфери фізичного виховання і спорту дозволить оптимізувати навчально-виховний процес і в національних педагогічних вищих навчальних закладах.

Метою дослідження є аналіз, узагальнення та систематизація даних літературних джерел, що стосуються особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців сфери фізичного виховання і спорту в країнах Західної Європи.

Результати дослідження. Європейські університети та інститути фізичної культури входять до об'єднання мережі вищих навчальних закладів, визнаної Європейською комісією. Європейська мережа спортивних наук у вищій освіті (ENSSHE) створена в 1989 році в Люксембурзі для реалізації Європейської моделі суспільства. Пріоритетом у діяльності ENSSHE є досягнення узгодженості в організації освітніх програм майбутніх фахівців.

У Франції сучасна підготовка кадрів у системі фізкультурної освіти здійснюється у двох напрямках: по лінії міністерства народної освіти (школи, ВНЗ) і по лінії міністерства молоді та спорту (масовий спорт, спорт вищих досягнень).

У рамках міністерства народної освіти робота з підготовки кадрів фізичного виховання здійснюється відповідно із загальною програмою разом з іншими навчальними дисциплінами [5]. Наприклад, у початковій школі уроки фізичного виховання проводить вчитель, який викладає всі загальноосвітні предмети. Учителів початкової школи готують в університетах і центрах педагогічної підготовки.

Особливе місце у професійній підготовці фахівців фізичного виховання для середніх навчальних закладів Франції займають навчально-наукові центри з фізичного виховання, які створені в 19 університетах країни. Тривалість навчання в них становить п'ять років. Перші три роки студенти вивчають загальні дисципліни і отримують свідоцтво, яке дає право вивчати протягом двох наступних років спеціалізований курс з фізичного виховання. Наявність диплому про його закінчення дає право особі викладати в ліцеях і коледжах Франції.

Фахівців фізичного виховання і спорту випускають державні та приватні навчальні заклади: Національний інститут фізичного ви-

ховання і спорту, який здійснює підготовку тренерів і керівників позашкільної фізкультурно-спортивної роботи; приватні навчальні центри, які організуються федераціями з видів спорту і забезпечують підготовку тренерів для роботи з висококваліфікованими спортсменами (наприклад, Національний інститут футболу).

Три вищих навчальних заклади готують викладацькі кадри фізкультурного профілю для приватних навчальних закладів: Вільний інститут вищої фізкультурної освіти (м. Париж), Нормальна школа жіночого католицького фізичного виховання (м.Париж), інститут підготовки викладачів фізичного виховання при католицькому університеті Анже [3, 7].

Спортивних менеджерів випускає Університет Клода Бернара (м.Ліон), в структурі якого є факультети фізичної і спортивної активності. В університеті також здійснюють підготовку викладачів фізичного виховання, тренерів, фахівців по роботі з інвалідами.

У Бельгії підготовка фахівців фізичного виховання і спорту здійснюється у вищих навчальних закладах [9]. Найбільш відомими серед них є: Інститут фізичного виховання медичного факультету франкомовного Католицького університету в Люваль-ля-Неор; Інститут фізичного виховання і кінезіотерапії фламандського католицького університету Люваль; Вищий інститут фізичного виховання при факультеті медицини та фармакології франкомовного Вільного університету Брюсселя; Вищий інститут фізичного виховання фламандського Державного університету Гента; Інститут гігієни та соціальної медицини Льежского університету.

У Нідерландах також існує система підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту, яка включає в себе: Інтерфакультет фізичної освіти університету Амстердама, факультети фізичної

освіти Державного університету в Маєстріхті, у Гренінгені і у Лімбурзі [6].

У Швеції перший заклад фізкультурної освіти було відкрито ще в XIX столітті [1]. У наш час фахівців фізичного виховання і спорту готують Інститут фізичної культури в Стокгольмі, Інститут фізичної культури і спорту Збройних Сил Швеції. Майбутні вчителі фізичної культури здобувають вищу освіту в коледжі фізичної культури Стокгольма та Еребро.

У Фінляндії система підготовки кадрів сфери фізичної культури і спорту включає 11 національних і 3 регіональних центри. Найбільш відомими з них є такі: Фінська спортивний інститут у Вієрумякі, Спортивний інститут Паюлахті у місті Настоль, Спортивний інститут Соявалла в Нууксіо. Підготовка вчителів фізичної культури, за даними Р. Магаушек [8], здійснювалася в країні ще з 1868 року. Інститути пропонують базову та додаткову освіту: підготовку тренерів для клубів і спортивних товариств, центрів підготовки спортсменів; розробляють оздоровчо-рекреаційні програми для шкіл; проводять курси для інструкторів фітнесу, спеціальних груп. У восьми інститутах студенти отримують базову професійну кваліфікацію спортивного фахівця, а у чотирьох – проводиться підготовка на рівні коледжу (бакалавр). Найбільш популярними спеціалізаціями є: вчитель фізичної культури; фізіотерапевт; організатор спорту; фахівець оздоровчо-масового спорту; тренер.

У країнах Східної Європи (Болгарія, Польща, Словаччина, Румунія, Угорщина, Чехія) професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту здійснюється на факультетах фізкультури і спорту в університетах. Так, у Чехії факультет фізкультури і спорту Карлова університету (одного з найбільш престижних вищих навчальних закладів), є гарантом ліцензійної

практики з підготовки кваліфікованих тренерів різних рівнів [4]. Студенти проходять навчання відповідно до таких спеціальностей: військова фізична культура; менеджмент фізичної культури і спорту; фізіотерапія; педагогіка тілесного і трудового виховання для інвалідів; педагогіка загальноосвітніх предметів для середньої школи.

Висновки

Таким чином, професійна підготовка фахівців фізичного виховання і спорту в країнах Європи здійснюється через мережу навчальних закладів, до якої входять: факультети фізичного виховання університетів, факультети фізичної освіти університетів, факультети фізкультури і спорту університетів, інститути фізичного виховання, спортивні інститути, фізкультурні педагогічні інститути, факультети фізичного виховання коледжів, вищі педагогічні училища, курси інструкторів масової фізичної культури при університетах.

Література:

1. Болотов В. А. Система образования в Швеции / В. А. Болотов, В. А. Рославцев // Физическая культура в школе . – 2007. – №2. – С.88-90.
2. Болюбаш Я. Я. Украина, Польша, Европа. Интеграция педагогического образования / Я. Я.Болюбаш, А. А. Василюк // Персонал. – 1999. - №2. – С.19-22.
3. Бомова Н. Б. Некоторые особенности профессиональной подготовки в университетах зарубежных стран на примере специальности «Организация рекреационного спорта» / Н. Б.Бомова // Теория и практика физической культуры. – 2004. - № 1-2. – С.40-42.
4. Бычек А. А. Образование в Чехии / А. А. Бычек // Фондовый рынок. – 2000. - №9. – С.22-23.
5. Ивон А. Современная подготовка кадров по физическому воспитанию и спорту во Франции / А.Ивон // Теория и практика физической культуры. – 2006. - № 6. – С.56-57.
6. Кемпер А. Подготовка преподавателя по физической культуре в Нидерландах / А. Кемпер // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях за рубежом. – М.: Изд-во ЦНТИ, 1991. - №2. – С.36-38.
7. Кутепов М. Е. Опыт подготовки спортивных менеджеров в Университете Клода Бернара / М. Е.Кутепов // Теория и практика физической культуры. – 1994. - № 1-2. – С.43-45.
8. Матоушок Р. Подготовка профессиональных физкультурных кадров и обеспечение научных исследований в Финляндии / Р.Матоушок // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях за рубежом. – М.: Изд-во ЦНТИ, 2001. - №3. – С.52-58.
9. Москатова А.К . Высшее физкультурное образование в Бельгии / А. К. Москатова // Теория и практика физической культуры. – 2000. - № 6. – С.54-57.

